

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

Programul “CENTRE COMUNITARE DE SERVICII INTEGRATE”

Programul **Centre Comunitare de Servicii Integrate (CCSI)** reprezintă una dintre cele mai importante inițiative dezvoltate de Asociația Sastipen – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate și constituie pilonul practic al intervențiilor organizației în domeniul incluziunii medico-sociale. Demarat în anul 2008, prin înființarea primului centru de asistență medico-socială în cartierul Ferentari din București, programul a pornit ca un răspuns direct la nevoile acute identificate în comunitățile vulnerabile, în special în rândul populației rome: acces limitat la servicii medicale, lipsa documentelor, neînregistrarea la medicul de familie, sărăcie extremă și o relație fragilă cu instituțiile publice.

Centrul din Ferentari a funcționat inițial ca un proiect-pilot, testând un model integrat de intervenție care combina serviciile medicale de bază cu sprijinul social și consilierea comunitară. Rezultatele obținute au demonstrat rapid eficiența abordării, iar Sastipen a decis extinderea modelului în alte comunități. Astfel, între 2008 și 2022, organizația a înființat un număr de 34 de Centre Comunitare de Servicii Integrate la nivel național, dezvoltând treptat o rețea solidă de intervenție locală.

Programul a evoluat în mai multe etape. După faza pilot, a urmat etapa de extindere, în care modelul a fost replicat în parteneriat cu autorități locale și alți actori comunitari. Ulterior, în perioada de consolidare, Sastipen a standardizat metodologiile de lucru, a profesionalizat echipele multidisciplinare și a dezvoltat mecanisme de monitorizare și evaluare. Centrele au oferit servicii variate: educație pentru sănătate, sprijin pentru obținerea asigurării medicale, consiliere socială, mediere sanitară, orientare către servicii publice și intervenții în situații de risc social.

Importanța acestui program constă în faptul că a redus distanța dintre comunitățile vulnerabile și sistemul public de servicii. Centrele au devenit spații de încredere, unde beneficiarii au putut primi sprijin integrat și adaptat nevoilor lor. În același timp, ele au furnizat date și experiență practică care au fundamentat activitatea de advocacy a organizației.

Pentru Sastipen, programul CCSI reprezintă expresia concretă a misiunii sale. Dacă cercetarea și advocacy-ul definesc direcția strategică a organizației, Centrele Comunitare de Servicii Integrate reprezintă implementarea practică a acestei viziuni, demonstrând că intervențiile integrate, centrate pe comunitate, pot produce schimbări reale și sustenabile în reducerea inegalităților sociale și de sănătate.

În perioada 2008-2025, proiectele derulate de Sastipen în acest domeniu, au fost:

PROIECTUL „CENTRUL MEDICO-SOCIAL FERENTARI” (2008–2010)

Proiectul „Centrul Medico-Social Ferentari”, implementat de Asociația Sastipen – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate în perioada 2008–2010, a reprezentat prima intervenție operațională majoră din cadrul programului Centre Comunitare de Servicii Integrate și un model inovator de furnizare a serviciilor în comunități urbane marginalizate.

Derulat cu sprijinul financiar al UNICEF și UNODC, proiectul a avut ca obiectiv principal creșterea accesului la servicii medico-sociale pentru persoanele aflate în situații de vulnerabilitate extremă din cartierul Ferentari, una dintre cele mai defavorizate zone din București. Comunitatea se confrunta cu sărăcie severă, acces redus la servicii medicale, lipsa documentelor de identitate, neînregistrarea la medicul de familie și un nivel ridicat de marginalizare socială.

Un element inovator al intervenției a fost instalarea unor containere modulare direct în comunitate, transformate într-un spațiu sigur și funcțional pentru furnizarea de servicii integrate. Această soluție a permis aducerea serviciilor în proximitatea beneficiarilor, eliminând barierele geografice și simbolice asociate instituțiilor clasice. Centrul a devenit rapid un punct de referință pentru comunitate, oferind un mediu accesibil și prietenos.

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

Serviciile furnizate au inclus consiliere medicală de bază, sprijin pentru înscrierea la medicul de familie, facilitarea obținerii documentelor și a asigurării de sănătate, consiliere socială, mediere comunitară și activități de educație pentru sănătate. O componentă importantă a proiectului a fost intervenția dedicată consumatorilor de droguri injectabile, prin activități de informare, consiliere și orientare către servicii specializate, contribuind la reducerea riscurilor asociate consumului și la facilitarea accesului la îngrijire medicală.

Proiectul a dezvoltat un model de parteneriat local solid, implicând Primăria Sectorului 5, DGASPC Sector 5 și unități medicale din proximitate. Acest cadru de colaborare a permis o intervenție coordonată și o mai bună integrare a serviciilor oferite în rețeaua instituțională locală.

Pe parcursul implementării, centrul a înregistrat peste 3.500 de beneficiari unici, ceea ce evidențiază amploarea nevoilor și relevanța intervenției. „Centrul Medico-Social Ferentari” a demonstrat că serviciile integrate, aduse direct în comunitate și susținute de parteneriate locale, pot genera schimbări reale și pot constitui baza unui model replicabil la nivel național.

PROIECT „CENTRE COMUNITARE DE RESURSE: INSTRUMENTE STRATEGICE ÎN PROCESUL DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A SITUAȚIEI GRUPURILOR VULNERABILE DIN MEDIUL RURAL” (2010-2014)

Proiectul „Centre Comunitare de Resurse: Instrumente strategice în procesul de îmbunătățire a situației grupurilor vulnerabile din mediul rural” a fost implementat de Asociația Sastipen – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate în cadrul Programului Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013 (POSDRU/83/5.2/S/55695), Axa prioritară 5 „Promovarea măsurilor active de ocupare”, Domeniul major de intervenție 5.2 „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale”, în perioada iulie 2010- iunie 2014. Proiectul a avut ca obiectiv general creșterea accesului pe piața muncii, în activități non-agricole, a persoanelor din mediul rural, cu focalizare specială pe populația romă, prin îmbunătățirea calității resurselor umane și furnizarea de servicii integrate de sprijin.

Intervenția a vizat dezvoltarea unui model inovator de abordare integrată în comunitățile rurale, prin înființarea a 15 Centre Comunitare de Resurse (CCR) în parteneriat cu autoritățile locale. Centrele au oferit două tipuri principale de servicii: pe de o parte, consiliere individualizată, orientare pe piața muncii, formare profesională și sprijin pentru inițierea de activități antreprenoriale; pe de altă parte, servicii integrate – medicale, sociale și educaționale – menite să contribuie la îmbunătățirea stării de sănătate și la creșterea motivației pentru participarea activă pe piața muncii.

Proiectul a acționat simultan pe trei niveluri. La nivel comunitar, a format 60 de persoane resursă (mediatori sanitari, mediatori școlari, asistenți comunitari, facilitatori comunitari), consolidând capacitatea locală de intervenție. La nivel individual, a oferit consiliere, orientare profesională și planuri personalizate de dezvoltare pentru minimum 2.000 de beneficiari, dintre care 1.200 femei, incluzând persoane ocupate în agricultura de subzistență și persoane inactive. La nivel economic, a susținut dezvoltarea a 75 de planuri de mici afaceri și a promovat competențele antreprenoriale în rândul populației rurale.

Rezultatele au fost semnificative: 15 parteneriate locale formalizate, 15 strategii de dezvoltare locală în domeniul ocupării, 15 Comisii Mixte Locale create și o rețea națională a CCR pentru promovarea modelului. Aproximativ 45% dintre participanții certificați au obținut un loc de muncă, iar 55% au dezvoltat inițiative antreprenoriale. Peste 24000 de locuitori ai comunelor în care au fost implementat proiectul au beneficiat de servicii medicale și sociale gratuite, inclusiv servicii de asistentă medicală primară, servicii de screening, facilitare acces la medici de familie și medici specialiști, campanii de IEC prevenire îmbolnăvirii, vizite la domiciliu realizate de mediatori sanitari și asistenți medicali comunitari și comunicare permanentă cu beneficiarii, facilitare obținere de acte de identitate și alte beneficii sociale oferite de autoritățile locale în conformitate cu legislația în vigoare.

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

Implementat în regiunile Nord-Est, Sud-Est și Centru, în parteneriat cu Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” și Asociația PRO VOCAȚIE, proiectul a consolidat modelul de intervenție integrată al Sastipen și a demonstrat că dezvoltarea capitalului uman rural, cu focalizare pe romi, poate genera ocupare sustenabilă și incluziune socială pe termen lung.

PROIECT "SERVICII INTEGRATE – ABORDARE OPTIMA PENTRU OCUPAREA FORTEI DE MUNCA" (2014-2016)

Proiectul „Servicii integrate – abordare optimă pentru ocuparea forței de muncă”, POSDRU/135/5.2/S/133695, a fost implementat de Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate – SASTIPEN, în perioada aprilie 2014 – octombrie 2015, în parteneriat cu Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” și Asociația Centrul de Resurse și Formare în Profesiuni Sociale PRO VOCAȚIE. Intervenția s-a înscris în logica Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane și a avut ca obiectiv general creșterea incluziunii pe piața muncii, în activități non-agricole, a persoanelor din mediul rural, prin utilizarea unei abordări integrate.

Proiectul a vizat comunități rurale din regiunile Nord-Est și Sud-Vest și s-a adresat unui grup țintă de 1.800 de persoane: 800 persoane inactive, 600 persoane ocupate în agricultura de subsistență și 400 șomeri. Intervenția a urmărit îmbunătățirea competențelor socio-profesionale și facilitarea accesului la ocupare sustenabilă.

Un element central al proiectului a fost înființarea a 6 Centre Comunitare de Servicii Integrate (CCSI), dezvoltate în parteneriat cu autoritățile locale. Pentru funcționarea acestora au fost achiziționate și amplasate 6 containere modulare, transformate în spații funcționale pentru furnizarea serviciilor integrate. În cadrul centrelor au fost angajate 30 de persoane (coordonatori, agenți de ocupare, consultanți în antreprenoriat, asistenți medicali comunitari, lucrători sociali).

CCSI au oferit consiliere și orientare profesională, sprijin pentru formare, dezvoltarea competențelor antreprenoriale, asistență pentru înființarea de mici afaceri, precum și servicii de informare și educație privind sănătatea și incluziunea socială. Au fost elaborate 1.800 de planuri individuale de intervenție și fișe de evaluare a nevoilor, iar 520 de persoane au beneficiat de cursuri de formare în meserii solicitate pe piața muncii. Peste 14000 de locuitori ai comunelor în care au fost implementat proiectul au beneficiat de servicii medicale și sociale gratuite, inclusiv servicii de asistentă medicală primară, servicii de screening, facilitare acces la medici de familie și medici specialiști, campanii de IEC prevenire îmbolnăvirii, vizite la domiciliu realizate de medieri sanitari și asistenți medicali comunitari și comunicare permanentă cu beneficiarii, facilitare obținere de acte de identitate și alte beneficii sociale oferite de autoritățile locale în conformitate cu legislația în vigoare.

Componenta antreprenorială a sprijinit 56 de persoane, fiind dezvoltate 50 de planuri de mici afaceri, dintre care 30 implementate și premiate. Proiectul a inclus, de asemenea, formarea a 12 medieri sanitari și 12 facilitatori comunitari, consolidând capacitatea locală de intervenție.

La nivel instituțional, au fost semnate 6 parteneriate locale, au fost create 6 Comisii Mixte Locale și elaborate 6 strategii de dezvoltare comunitară axate pe măsuri active de ocupare. A fost constituită o rețea a CCSI pentru promovarea modelului la nivel local, regional și național.

Prin abordarea integrată și rezultatele obținute, proiectul a demonstrat că dezvoltarea competențelor, sprijinul social și serviciile comunitare pot contribui semnificativ la creșterea ocupării și la reducerea excluziunii în mediul rural.

PROIECTUL „ZEFIR – ÎMPREUNĂ PENTRU PUTEREA DE ACȚIUNE” (2015-2019)

În perioada aprilie 2015 – iulie 2019, Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate – SASTIPEN a implementat, în calitate de partener asociat, proiectul „zefIR – Împreună pentru puterea de acțiune”, o inițiativă amplă coordonată de Fundația Terre des hommes România și realizată în parteneriat cu Centrul Romilor Amare

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

Rromentza, Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună”, Fundația PACT, Fundația Pestalozzi și Habitat for Humanity, alături de Sastipen ca partener asociat. Proiectul a fost co-finanțat prin intermediul Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă și a reprezentat una dintre cele mai complexe intervenții integrate în domeniul incluziunii sociale a romilor din România.

Scopul proiectului a fost reducerea disparităților dintre romi și alte grupuri defavorizate și populația majoritară, printr-o intervenție durabilă și concretă care să contribuie la incluziunea socială. Obiectivul general a vizat îmbunătățirea accesului la educație și sănătate pentru aproximativ 20.000 de persoane din 12 comunități rurale și urbane mici din județele Olt, Dolj și Gorj.

Proiectul s-a bazat pe o abordare integrată, având ca domenii prioritare sănătatea și educația, completate de intervenții în domeniul locuirii și susținute de dezvoltarea comunitară ca abordare transversală. Un element esențial al metodologiei a fost implicarea activă a membrilor comunităților în toate etapele proiectului, de la analiza nevoilor până la evaluarea impactului, consolidând astfel încrederea și capacitatea de acțiune la nivel local.

Sastipen a fost responsabil de implementarea componentei de sănătate, dezvoltând un instrument inovator pentru creșterea accesului la servicii medico-sociale. În acest context, au fost înființate trei Centre Comunitare de Asistență Medico-Socială (CCAMS), câte unul în fiecare județ – Olt, Dolj și Gorj – pentru a deservi populația romă și alte grupuri vulnerabile din cele 12 comunități incluse în proiect.

Centrele au furnizat servicii medicale primare (consultații, screening pentru hipertensiune și diabet, recomandări către medici specialiști), acordarea primului ajutor, campanii de informare și prevenire a tuberculozei, bolilor cardiovasculare, diabetului și cancerului, promovarea sănătății reproducerii și a igienei, consiliere medicală și socială, facilitarea accesului la servicii publice și monitorizarea gravidelor și nou-născuților. De asemenea, au fost dezvoltate programe de asistență medicală comunitară adaptate nevoilor locale și au fost identificate posibile cazuri de discriminare în accesarea serviciilor de sănătate.

Rezultatele proiectului au inclus îmbunătățirea accesului la educație pentru 1.180 de copii, facilitarea accesului la servicii medicale pentru 3.000 de copii și peste 500 de femei însărcinate sau mame care alăptează și consolidarea imaginii și coeziunii sociale în cele 12 comunități. În plus față de aceste rezultate țintite, peste 22.000 de locuitori ai comunelor în care au fost implementat proiectul au beneficiat de servicii medicale și sociale gratuite, inclusiv servicii de asistență medicală primară, servicii de screening, facilitare acces la medici de familie și medici specialiști, campanii de IEC prevenire îmbolnaviri, vizite la domiciliu realizate de mediatori sanitari și asistenți medicali comunitari și comunicare permanentă cu beneficiarii, facilitare obținere de acte de identitate și alte beneficii sociale oferite de autoritățile locale în conformitate cu legislația în vigoare.

Prin abordarea sa integrată și participativă, proiectul „zefiR” a contribuit la întărirea capacității comunităților de a-și identifica și rezolva problemele, reprezentând un model relevant de intervenție intersectorială în sprijinul incluziunii romilor.

PROIECT „CCSI – MODEL DE INTERVENȚIE ÎN PROCESUL DE INCLUZIUNE ȘI ABILITARE A ROMILOR” (2020-2023)

Proiectul „CCSI – Model de intervenție în procesul de incluziune și abilitare a romilor” (cod PN1008) a fost implementat de Asociația Sastipen – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate, în calitate de promotor, în cadrul Programului „Dezvoltare locală, reducerea sărăciei și creșterea incluziunii romilor”, finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2014–2021, gestionat de Fondul Român de Dezvoltare Socială. Proiectul a fost implementat în parteneriat cu Institutul de Politici Publice (P1) și cu autoritățile publice locale din cele trei comunități vizate: Primăria Comunei Polovragi (P2), Primăria Comunei Hamcearca (P3) și Primăria Comunei Ciucurova (P4).

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

Prin intermediul acestui proiect, implementatorii si-au propus sa contribuie la creșterea incluziunii și abilitării populației rome din Polovragi (jud. Gorj), Ciucurova și Hamcearca (jud. Tulcea), prin furnizarea de servicii integrate și prin consolidarea participării la procesul decizional. Proiectul a urmarit: furnizarea de servicii integrate pentru minimum 900 de beneficiari prin intermediul a 3 Centre Comunitare de Servicii Integrate (CCSI), implementarea unui program de empowerment pentru minimum 450 de romi și derularea unui program de combatere a discriminării pentru minimum 900 de persoane

Un element central al intervenției l-a reprezentat înființarea a 3 Centre Comunitare de Servicii Integrate, dezvoltate în structuri modulare (containere) amplasate în comunitate. Centrele au fost dotate cu echipamente IT și mobilier specific și deservite de echipe multidisciplinare formate din coordonatori, medici, asistenți medicali comunitari, mediatori sanitari și școlari, experți în ocupare, juriști și facilitatori comunitari.

Serviciile oferite: asistență pentru obținerea documentelor de identitate, consiliere juridică pentru clarificarea situației locative, prevenirea abandonului școlar, sprijin pentru reintegrare educațională, consiliere și mediere pe piața muncii, facilitarea accesului la formare profesională, precum și servicii medicale primare și campanii de educație pentru sănătate

Componenta inovativă a proiectului a constat în corelarea serviciilor integrate cu mecanisme de empowerment comunitar și combatere a discriminării. A fost implementat un Program complex de formare pentru tineri romi (leadership, dezbateri, drepturile omului, dezvoltare comunitară), a fost creat Clubul Femeilor și Tinerelor Rome și a fost dezvoltat un program de sprijin pentru Grupurile Locale de Lucru, pentru ca acestea să devină parteneri activi ai autorităților în planificarea strategică privind incluziunea romilor.

Rezultatele proiectului „CCSI – Model de intervenție în procesul de incluziune și abilitare a romilor” reflectă o transformare vizibilă la nivelul celor trei comunități – Polovragi, Ciucurova și Hamcearca – atât din perspectiva accesului la servicii, cât și din perspectiva participării civice a romilor.

În primul rând, au fost create și operaționalizate trei Centre Comunitare de Servicii Integrate, amplasate în containere modulare direct în comunitate, spații care au devenit rapid puncte de referință pentru persoanele aflate în situații de vulnerabilitate. Aceste centre, dotate și deservite de echipe multidisciplinare, au asigurat un cadru funcțional pentru furnizarea de servicii integrate și pentru construirea unei relații directe între comunitate și instituțiile publice.

Prin activitatea de furnizare a serviciilor integrate, peste 1620 persoane au fost informate, evaluate și sprijinite. Au fost identificate familii fără documente de identitate, persoane cu probleme locative, copii aflați în risc de abandon școlar și adulți în căutarea unui loc de muncă. Beneficiarii au primit servicii medicale primare, sprijin pentru accesarea drepturilor sociale, consiliere educațională și profesională, iar pentru fiecare caz au fost elaborate planuri individuale de intervenție. În paralel, campaniile de informare și educație pentru sănătate au contribuit la creșterea nivelului de conștientizare privind prevenția și accesul la servicii medicale.

Un rezultat esențial al proiectului îl reprezintă dezvoltarea capacității de participare a romilor la viața comunității. Prin programul complex de formare, 60 de tineri romi și-au dezvoltat competențe de leadership, comunicare și advocacy, devenind mai încrezători și mai implicați în dialogul cu autoritățile locale. În același timp, Clubul Femeilor și Tinerelor Rome a oferit un spațiu de exprimare și consolidare a rolului femeilor în comunitate, crescând nivelul de asumare și participare civică.

De asemenea, constituirea și sprijinirea Grupurilor Locale de Lucru a dus la instituționalizarea dialogului între comunitate și autoritățile publice. Membrii acestor grupuri au contribuit la realizarea analizelor de nevoi și au devenit parteneri activi în procesul de planificare strategică locală.

În ansamblu, proiectul a produs nu doar servicii, ci și schimbare structurală: comunități mai informate, persoane mai încrezătoare și mecanisme locale de colaborare care creează premisele unei incluziuni sustenabile.

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

O noutate importantă a proiectului o reprezintă **modalitatea de asigurare a sustenabilității activităților**. Autoritățile publice locale au fost implicate activ încă din faza de elaborare a cererii de finanțare, asumându-și rolul de parteneri instituționali și contribuind la definirea intervențiilor adaptate nevoilor reale ale comunităților. În prezent, aceste autorități sunt responsabile de asigurarea sustenabilității centrelor și a activităților derulate, cu angajamentul de a menține funcțional modelul CCSI cel puțin până în anul 2029.

Prin această abordare integrată și prin mecanismul de co-responsabilizare instituțională, proiectul CCSI nu doar furnizează servicii, ci creează structuri durabile de incluziune și participare la nivel local.

IMPACTUL INTERVENȚIEI SASTIPEN IN DOMENIUL SERVICIILOR INTEGRATE LA NIVEL NATIONAL

Intervenția Sastipen în domeniul serviciilor integrate a avut un impact structural la nivel național, contribuind semnificativ la schimbarea paradigmei de intervenție în comunitățile vulnerabile, în special în cele cu populație romă. Începând cu anul 2008, prin dezvoltarea primelor centre comunitare medico-sociale, organizația a demonstrat că problemele de excluziune nu pot fi abordate eficient prin intervenții sectoriale izolate, ci prin servicii integrate, furnizate la nivel local, în proximitatea beneficiarilor.

Un prim impact major a fost validarea modelului de centru comunitar integrat ca instrument funcțional de incluziune. Prin combinarea serviciilor medicale, sociale, educaționale și de ocupare într-un singur punct de acces, Sastipen a creat un cadru operațional care a redus barierele administrative, geografice și culturale în accesarea drepturilor fundamentale. Modelul a fost testat inițial în comunități urbane marginalizate și ulterior replicat în mediul rural, demonstrând adaptabilitate și eficiență în contexte diferite.

La nivel național, intervențiile Sastipen au contribuit la profesionalizarea echipelor comunitare multidisciplinare – mediatori sanitari, asistenți sociali, facilitatori comunitari, mediatori școlari – și la consolidarea rolului acestora în relația dintre comunitate și instituțiile publice. Prin formare, standardizare de proceduri și elaborarea de manuale de lucru, organizația a contribuit la definirea unei metodologii coerente de furnizare a serviciilor integrate.

Un alt impact important a fost influențarea politicilor publice. Experiența acumulată în dezvoltarea centrelor comunitare a fost valorificată în dialogul cu autoritățile centrale, contribuind la includerea modelului serviciilor comunitare integrate în strategiile naționale privind incluziunea romilor și reducerea sărăciei. Modelul promovat de Sastipen a demonstrat că investiția în infrastructură locală și în echipe comunitare produce rezultate măsurabile în ceea ce privește accesul la sănătate, educație și ocupare.

Intervenția a avut și un impact asupra relației dintre comunități și autoritățile locale. Prin implicarea primăriilor încă din faza de planificare și implementare, Sastipen a promovat un model de co-responsabilitate instituțională, în care autoritățile locale devin parte activă a soluției. Această abordare a contribuit la creșterea sustenabilității intervențiilor și la integrarea serviciilor în strategiile locale de dezvoltare.

La nivel social, serviciile integrate au contribuit la creșterea încrederii beneficiarilor în instituțiile publice și la reducerea tensiunilor interetnice, prin facilitarea dialogului și prin abordarea nediscriminatorie a serviciilor. Centrele comunitare au devenit spații de mediere, informare și participare civică, consolidând capitalul social la nivel local.

În ansamblu, impactul intervenției Sastipen în domeniul serviciilor integrate la nivel național se reflectă în transformarea unui model pilot într-o referință pentru dezvoltarea serviciilor comunitare din România, în influențarea politicilor publice și în consolidarea unei abordări integrate, centrate pe comunitate, ca soluție durabilă pentru combaterea excluziunii sociale.

CONCLUZII ȘI LECȚII ÎNVĂȚATE

Programul „Centre Comunitare de Servicii Integrate” a demonstrat, în cei peste paisprezece ani de implementare, că intervențiile comunitare integrate reprezintă un instrument esențial pentru reducerea inegalităților în sănătate și incluziune socială. Prin cele 34 de centre înființate între 2008 și 2022, Sastipen a construit un model funcțional care a apropiat serviciile medicale și sociale de comunitățile vulnerabile și a contribuit la consolidarea încrederii dintre cetățeni și instituțiile publice.

O concluzie fundamentală este că excluziunea nu poate fi combătută prin intervenții fragmentate. Problemele de sănătate sunt strâns legate de sărăcie, lipsa documentelor, nivel scăzut de educație sau marginalizare socială. Modelul integrat dezvoltat de Sastipen – care combină asistența medicală, consilierea socială și medierea comunitară într-un singur punct de acces – s-a dovedit mai eficient decât abordările sectoriale izolate. Continuitatea serviciilor și prezența constantă în comunitate au fost factori decisivi în obținerea rezultatelor durabile.

O altă lecție importantă a fost necesitatea parteneriatelor solide cu autoritățile locale și cu instituțiile publice. Centrele au avut impact maxim acolo unde intervenția organizației a fost dublată de deschidere instituțională și asumare locală. În același timp, standardizarea procedurilor, monitorizarea rezultatelor și profesionalizarea echipelor multidisciplinare au contribuit la consolidarea modelului și la replicabilitatea sa.

Experiența acumulată de Sastipen în dezvoltarea centrelor comunitare se regăsește astăzi în strategiile naționale din domeniul incluziunii romilor și al dezvoltării serviciilor comunitare integrate. Modelul pilot dezvoltat începând cu 2008 a devenit o referință pentru politicile publice. În prezent, autoritățile naționale, având la bază modelul conceptual și operațional testat de Sastipen, au decis scalarea intervenției la nivel național. În perioada următoare este prevăzută înființarea a peste 2.000 de centre comunitare de servicii integrate la nivelul comunităților rurale, ceea ce confirmă relevanța și sustenabilitatea modelului.

Pentru Sastipen, acest program reprezintă dovada că schimbarea structurală începe la nivel local, dar poate influența politici naționale atunci când este fundamentată pe experiență practică și rezultate concrete. Lecția centrală a programului este că investiția în servicii integrate, centrate pe comunitate și susținute de expertiză profesională, poate transforma nu doar comunități individuale, ci și arhitectura sistemului public de servicii.

